

**Raport final
al proiectului finanțat din sursele FNDRL**

Codul proiectului: **CS 24 560 GM23**
Denumire proiectului: **Amenajarea terenului adiacent și restaurarea monumentului istoric consacrat eroilor căzuți în primul război mondial din satul Taraclia, raionul Căușeni**
Domeniul și măsura de intervenție: **2. Construcția și renovarea infrastructurii sociale**
Măsura: **2.4 Restaurarea / reabilitarea / reconstituirea / conservarea monumentelor / structurilor istorice specifice pentru arhitectura rurală tradițională într-o anumită zonă, destinate unor scopuri publice, inclusiv monumente de for public**

Localitatea proiectului: s. Taraclia, r-nul Căușeni
Beneficiar: Primăria s. Taraclia, r-nul Căușeni
Bugetul proiectului: 411.422,34 lei
Suma finanțată din FNDRL: 409.036,34 lei
Data semnării contractului de finanțare: 08.08.2023 390-CS24560-GM23
Data transmiterii obiectului: 06.10.2023
Măsurarea indicatorilor efectivi de rezultat și produs

Indicator	Tip	Valoarea planificată	Metoda de măsurare a indicatorului	Data măsurării	Valoarea efectivă
- 1 monument istoric (consacrat eroilor căzuți în primul război mondial), restaurat; - 328 m.p de căi pietonale de acces pavate; - 0,0226 ha de teren adiacent amenajat;	Produs	- 1 monument istoric (consacrat eroilor căzuți în primul război mondial), restaurat; - 328 m.p de căi pietonale de acces pavate; - 0,0226 ha de teren adiacent amenajat;	1. Monitorizarea de birou/Analiza documentară (Cererea de finanțare, documentația tehnică și financiar-contabilă a proiectului)/ 2. Interviu cu Unitatea de Implementare (primar, contabil, secretar CL). 3. PAD aprobat prin Decizia CL nr. 8/3 din 2024. 4. Nota informativă APL cu privire la sustenabilitate, nr. 299 din 09.12.2024. 5. Vizite de monitorizare post implementare a proiectului.	Vizita de monitorizare ex-post implementare din data de 23.04.2026	- 1 monument istoric (consacrat eroilor căzuți în primul război mondial), restaurat; - 328 m.p de căi pietonale de acces pavate; - 0,0226 ha de teren adiacent amenajat;
- Numărul de beneficiari finali: 4019 locuitori, inclusiv 497 copii;	Rezultat	- Numărul de beneficiari finali: 4019 locuitori, inclusiv 497 copii;	1. Monitorizarea de birou/Analiza documentară (Cererea de finanțare, documentația tehnică și financiar-contabilă a proiectului)/ 2. Interviu cu Unitatea de Implementare (primar, contabil, secretar CL). 3. PAD aprobat prin Decizia CL nr. 8/3 din 2024. 4. Nota informativă APL cu privire la sustenabilitate, nr. 299 din 09.12.2024. 5. Vizite de monitorizare post implementare a proiectului.	Vizita de monitorizare ex-post implementare din data de 23.04.2026	- Numărul de beneficiari finali: 4019 locuitori, inclusiv 497 copii;

1. Verificarea respectării cerințelor de sustenabilitate (durabilitate și continuitatea proiectului)

Cerințe de sustenabilitate	Aspecte planificate	Aspecte efectiv
Acțiunile întreprinse pentru asigurarea continuității proiectului	1. Planificarea acțiunilor cu privire la constatarea costului investițional a bunului format. 2. Planificarea acțiunilor de asigurare a vizibilității proiectului prin elaborarea și amplasarea plăcuței informative, conform prevederilor Ghidului de identitate vizuală al ONDRL; 3. Planificarea acțiunilor de transmitere în gestiune a bunului format către instituția vizată, conform investiției; 4. Planificarea acțiunilor de mentenanță a bunului format. 5. Planificarea acțiunilor de executare a condițiilor tehnice cu desemnarea unei persoane responsabile de întreținerea și gestionarea bunului format. 6. Planificarea acțiunilor de executare a condițiilor financiare/de alocare a mijloacelor financiare din bugetul local, pentru întreținerea bunului format.	1. Executarea acțiunilor și condițiilor instituționale cu privire la constatarea costului investițional. 2. Primăria Taraclia a instalat plăcuța informativă permanentă la monument. 3. Primăria Taraclia a plantat flori la monumentul reabilitat, periodic este salubritată zona și irigată zona verde adiacentă monumentului, a fost extinsă zona pavată. 4. Responsabil de mentenanța investiției este administrația publică locală, Primăria Taraclia. 5. La monumentul reabilitat anual se organizează evenimente de ordin comemorativ și culturale.
Resursele financiare și umane alocate pentru asigurarea continuității proiectului	1. Planificarea anuală a mijloacelor financiare de către APL de nivel I, pentru asigurarea continuității proiectului; 2. Desemnarea de către beneficiarul final a unui responsabil/ muncitor auxiliar/ pentru mentenanța bunului format. 3. Crearea unei infrastructuri pentru gestionarea bunului format;	1. Pentru elaborarea panoului informativ post-monitorizare, APL a planificat 2500 lei; 2. Pentru operaționalizarea investiției realizate din sursele FNDRL, beneficiarul final a alocat mijloace financiare din bugetul local în sumă de 30,0 mii lei; 3. Investiția creată va fi întreținută de către primărie (Scurul este proprietatea primăriei., dar va fi întreținută de către Întreprinderea municipală "Servicii publice Cimișlia", prin contract de prestare servicii. La necesitate vor fi alocate mijloace financiare pentru întreținerea proiectului în stare funcțională; 4. Pentru asigurarea lucrărilor de reparație și întreținere a bunurilor, administrația Întreprinderii municipale a desemnat un muncitor auxiliar.

Rezultatele obținute prin proiect care au produs / produse efecte și după finalizare	Proiectul prevede restaurarea monumentului istoric dedicat eroilor căzuți în Primul Război Mondial din satul Taraclia, raionul Căușeni, contribuind la conservarea patrimoniului cultural local. Totodată, vor fi pavate căi pietonale și amenajat terenul adiacent pentru a crea un spațiu accesibil și plăcut comunității. Beneficiarii direcți ai proiectului sunt cei 4019 locuitori ai satului Taraclia, inclusiv 497 de copii.	Spațiul amenajat și sigur din centrul istoric a devenit un loc de recreere pentru copii, părinți și persoane cu dizabilități, îmbunătățind aspectul peisagistic și atrăgând turiști. Activitatea economică locală în creștere prin sprijinirea agenților economici din zonă, ceea ce va suplimenta bugetul local. Totodată, inițiativele comunitare, plantarea arborilor și crearea unui mediu curat vor contribui la o calitate mai bună a vieții în localitate.
--	---	---

Concluzii:

În urma implementării proiectului, au fost atinse obiectivele generale și specifice ale proiectului. Produsele și rezultatele, impactul asupra comunității și grupului țintă au fost atinse. Bunul creat funcționează și este sustenabil. Angajamentele asumate de asigurare durabilitate de către beneficiarul final sunt respectate. Riscuri majore nu au fost identificate;

Concluzii ca urmare a vizitei finale:

1. Elaborarea prezentului raport are la bază constatările și datele colectate în cadrul vizitei de monitorizare efectuate în teritoriu la data de 23.04.2026 .
2. Autoritatea publică locală (APL) a prezentat Raportul Final, elaborat conform cerințelor metodologice aplicabile proiectelor finanțate din Fondul Național pentru Dezvoltare Regională și Locală.
3. Vizibilitatea proiectului este asigurată prin instalarea plăcuței informative permanente, amplasată într-un loc vizibil și accesibil publicului.
4. Starea obiectului investițional este foarte bună, este funcțional și utilizat conform destinației.
5. Proiectul implementat reprezintă o premiză pentru promovarea patrimoniului rural tradițional.
6. Conform raportului final, monumentul este gestionat de către primăria Taraclia și este întreținut prin intermediul întreprinderii municipale din localitate "Servcom Taraclia".
7. Pe parcursul perioadei de asigurare a durabilității, au fost respectate integral toate exigențele și obligațiile asumate prin contractul de finanțare.

A fost amenajat terenul ceea ce a îmbunătățit aspectul arhitectural al localității, a fost creat un mediu ambiat plăcut pentru recreere și plimbare, monumentul istoric a fost transmis Consiliului Național al Monumentelor Istorice (monumentul este înregistrat în Registrul monumentelor Republicii Moldova ocrotite de Stat, nr 117).

Direcția evaluare ex-post și raportare
23.04.2026